

Питання-відповіді про зміни в законодавстві **щодо МПК та ДПК**

Яка організаційно-правова форма для місцевих та добровільних пожежних команд тепер передбачена?

Єдиної форми не передбачено, тут надається вибір для засновників, але тепер прямо вказується можливість створити пожежний підрозділ як у вигляді юридичної особи, так і **відокремленого підрозділу** вже створеної юридичної особи (варіант без створення юридичної особи залишається).

Що означає нововведений поділ на основних та допоміжних працівників МПК?

Основні працівники – це ті, які безпосередньо залучаються до пожежогасіння. Допоміжні – всі інші (бухгалтери, закупівельники тощо).

Відтепер обов'язок щодо проходження підготовки, медогляду та організації особистого страхування поширюється тільки на **основних** працівників.

Які зміни щодо операційної взаємодії МПК та ДПК з ДСНС?

Вперше прямо згадується про включення МПК і ДПК у План залучення сил та засобів на нормативному рівні.

Чи передбачається можливість залучення добровільних пожежників до діяльності МПК?

Так, відтепер це прямо передбачено у Кодексі. Щоправда, через особливості формулювання норми юридично для цього треба буде створити ДПК, на базі якої будуть оформлені добровільні пожежники. Однак по факту завдяки гнучкості організаційно-правової форми це може бути створено на базі тої самої установи, на якій створено МПК.

Чи можливе співробітництво між громадами для спільного утримання ДПК або МПК?

Так. Хоча раніше це теж було не заборонено, тепер про це прямо вказується в Кодексі. На щастя, є вже реальні приклади співробітництва, які можна додатково вивчити на практиці.

Як тепер юридично оформлюється залучення добровільних пожежників до ДПК?

Кодекс цивільного захисту згадує про подання добровільними пожежниками заяви, однак щодо співпраці з МПК згадуються договори. Для виконання цих вимог оптимальним буде подання заяви-приєднання до договору, який буде однаковим для всіх добровільних пожежників.

Що означає нововведений поділ на членів та учасників ДПК?

Члени ДПК – це ті, які безпосередньо залучаються до пожежогасіння. Ними можуть стати тільки повнолітні, придатні за станом здоров'я особи (будь-якої статі).

Учасники ДПК – це ті, які залучаються виключно до безпечних робіт (превентивні кампанії, пошук фінансування тощо). Ними можуть стати будь-які особи, які можуть виконувати таку роботу. Неповнолітні – за умови дозволу батьків.

Хто і яке майно може передавати ДПК?

Засновники можуть передавати своїм ДПК будь-яке майно. Крім цього, ч. 14 ст. 63 Кодексу цивільного захисту визначає, що місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, громадські об'єднання, суб'єкти господарювання, інші юридичні особи можуть передавати **у користування** ДПК будівлі, приміщення, транспортні засоби, засоби зв'язку та інше майно. При цьому немає уточнень, чи тільки ДПК, які ними створені, тому вважаємо, що різні суб'єкти можуть надавати майно ДПК незалежно від суб'єкта створення.

Додатковому вивченню підлягає можливість передачі майна напряму до ДПК від таких суб'єктів як державні пожежно-рятувальні підрозділи. Можливо, безпечніше буде передавати, наприклад, автомобіль спочатку на орган місцевого самоврядування, а вже потім – на ДПК.

Чи передбачаються тепер якісь пільги для членів ДПК?

Так, але незначні. Зокрема, право на додаткові 5 днів відпустки на рік за власний рахунок, надання відпустки за бажанням працівника у зручний час та переважне право на залишення на роботі у випадку вивільнення працівників. Однак така пільга з'являється тільки після 1 року стажу як члена ДПК. Для реалізації цієї пільги засновники ДПК мають вести належний облік членів, дати їх прийняття та облік виїздів.

При цьому засновники ДПК можуть самостійно визначати пільги чи бонуси в межах своїх повноважень. Водночас ми рекомендуємо більше концентруватися на заходах волонтерського менеджменту, ніж на сліпе надання пільг у надії, що вони автоматично вирішать питання мотивації.

Чи можуть ДПК мати штатних працівників на зарплаті?

Наразі обмежень у законодавстві щодо цього немає, тому ДПК може мати штатних працівників. Водночас ми закликаємо не руйнувати суть добровільних пожежних команд надмірним розширенням штату та підмінювати поняття ДПК, по факту створюючи МПК. Добровільних пожежників, які реально залучаються, має бути більше, ніж кількість штатних працівників.

Ми переконані, що розмежування ДПК і МПК за цим критерієм зрештою буде врегульовано на нормативному рівні.

Які оновлені вимоги до підготовки членів ДПК?

Відтепер норми закону чітко передбачають, що підготовка добровільних пожежників не є професійною освітою, що надасть змогу ДСНС та МВС затверджувати більш гнучкі програми, які будуть зручнішими для волонтерів.

Як закріплюється майно за членом ДПК?

Порядок обліку і закріплення майна на законодавчому рівні не регулюється, тому рекомендовано відповідні процедури розробити і затвердити на рівні підрозділу. Водночас ч. 5 ст. 63 Кодексу цивільного захисту тепер передбачає право добровільних пожежників користуватись обладнанням, закріпленим за відповідним пожежно-рятувальним підрозділом.

Як оформлюється закріплення майна за ДПК?

Закріплення майна за ДПК залежить від організаційно-правової форми підрозділу. Якщо це окрема юридична особа чи відокремлений підрозділ, то майно закріплюється на відповідному балансі. Якщо ДПК створюється без створення юридичної особи, то тоді використовується баланс засновника (наприклад, сільської ради).

Чи є член ДПК матеріально відповідальною особою?

Ні, оскільки він не є працівником. Однак у процедурах обліку і закріплення майна підрозділу та умовах договору з добровільним пожежником можна передбачити положення про відповідальність за умисне знищення, пошкодження чи втрату майна на підставі положень цивільного законодавства (по суті це безоплатна позичка речі).

Зверніть увагу, що добровільний пожежник не може нести відповідальність за знищення чи пошкодження майна не з його/її вини (наприклад, пошкодження вогнем під час пожежі).

Який вид договору потрібно укласти з добровільними пожежниками?

Вид договору прямо не передбачений, і на основі аналізу інших норм можна дійти висновку, що це може бути договір двох видів: договір підряду та договір про провадження волонтерської діяльності. На нашу думку, використання останнього є більш доцільним, однак варто мати на увазі, що в такому разі не можна реалізувати здійснення виплат, які допускаються ст. 126 Кодексу цивільного захисту. Водночас договір про провадження волонтерської діяльності дозволяє уникнути проблем щодо обмеження на укладання оплачуваних угод особами, які підпадають під такі обмеження відповідно до антикорупційного законодавства.

Хто відповідає за безпеку членів ДПК?

Насамперед, сам член ДПК, оскільки він пройшов відповідну підготовку. Зміни в законодавстві передбачають, що керівник гасіння пожежі **не** несе відповідальності за порушення добровільним пожежником вимог пожежної безпеки, правил охорони праці та законних вимог керівника гасіння пожежі.

Керівник гасіння пожежі може нести відповідальність за надання некомпетентних наказів, які призвели до тяжких наслідків.

Яка документація ведеться щодо оперативного обліку діяльності ДПК?

Повний перелік документації ДПК найближчим часом буде уточнюватись і змінюватись, однак можна з впевненістю говорити, що ці документи мають вирішувати такі завдання: облік членів та учасників ДПК, облік залучення членів ДПК та/або журнал виїздів, облік майна та закріплення майна за певними членами (якщо майно закріплюється), плани тренувань.